

Zveza Ljudskih Tradicijskih Skupin Slovenije
Slovenian CIOFF® National Section

Vsebina

<i>mag. Janja Ravnikar:</i>	Srebrna CIOFF® značka za Zvoneta Gantarja..	3
<i>Tadej Žura:</i>	Delavnica za orglice trstenke	6
<i>Mirko Ramovš:</i>	70 let folklorne skupine Sava	6
<i>Aleksander S. Zupan:</i>	Uporaba rejevca in podaljšanih nogavic	8
<i>Marcela Krt:</i>	AFS Ozara Kranj v Ukrajini	10
<i>Mateja Slovenc:</i>	Poročilo z 49. svetovnega kongresa CIOFF® ..	11
<i>mag. Andrej Košič:</i>	Prva desetletka FS Šenčur	12
<i>Klara Golič:</i>	Kresovci na Madeiri	13
<i>Sašo Kodrič, Kata-</i>	AFS Študent Maribor za koledar 2020	
<i>rina Barbara Fras:</i>	na Triglavu	14
<i>mag. Janja Ravnikar:</i>	Razstava ljudskih glasbil različnih narodov..	15
<i>Foto dr. Bruno</i>	Dobitnik srebrne CIOFF® značke	
<i>Ravnikar:</i>	Zvone Gantar	16
<i>Foto Klemen Brumec:</i>	Razstava ljudskih glasbil sveta v Kamniku ..	16

Bilten

Št. 1, letnik XVIII.

januar 2020

Bilten je brezplačno glasilo članov Zveze ljudskih tradicijskih skupin Slovenije in izhaja štirikrat letno.

Naslov: Zveza ljudskih tradicijskih skupin Slovenije
Glavni trg 7
p. p. 173
4000 Kranj
e-pošta: cioff-slovenia@cioff.org
internet: www.zltss.si

Bilten ureja Uredniški odbor:

glavna urednica	mag. Janja Ravnikar
član	Božidar Fabjan
član	Štefan Huzjan

Prispevke pošiljajte na: [janja.ravnikar\(at\)gmail.com](mailto:janja.ravnikar(at)gmail.com)

Bilten se nahaja tudi na spletni strani ZLTSS: www.zltss.si.

Vsebina člankov izraža avtorjevo mnenje in ne mnenja uredniškega odbora.

Naslovnica: Kostel. Valvasor: Slava Vojvodine Kranjske.

Srebrna CIOFF® značka za Zvoneta Gantarja

Na slavnostnem koncertu ob 70-letnici FS Sava iz Kranja je predsednica ZLTSS dolgoletnemu tajniku in blagajniku Zveze za njegovo delo v imenu mednarodnega CIOFF® podelila srebrno priznanje z značko. Predlog je pred nekaj meseci dala v razpravo upravnemu odboru ZLTSS, ki ga je soglasno potrdil, potem pa je predlog potoval na pristojni sektor CIOFF® in na Skupščino CIOFF®, kjer je bil potrjen in izdelano priznanje ter značka. Ob tej priliki je bil z Zvonetom opravljen intervju, ki ga lahko v nadaljevanju preberete.

Janja: Spoštovani Zvone, čestitam za vaše priznanje. Ste dolgoletni folklorni delavec. Kdaj in kje ste se začeli ukvarjati s folkloro?

Zvone: Dobro se še spominjam, ko nas je nekaj učencev razrednik v osnovni šoli izbral za nastop v Novi Gorici, kjer je šlo za veliki shod oz. zborovanje. Tam smo na stadionu imeli nek plesni oziroma telovadni program. To je bilo zame nekaj zelo lepega. Razrednik v 7. razredu nam je večkrat pripovedoval o plesni dejavnosti. Večkrat je pripovedoval o plesnih prireditvah in omenjal je tudi Tončko Marolt. S prihodom v tovarno Sava v Kranj sem se pričel vključevati tudi v delo zelo aktivne mladinske organizacije. Spomnim se tudi nasveta svojega očeta, ko sem odhajal v Kranj. Oče mi je svetoval, naj ne hodim po gostilnah in naj se raje ukvarjam s kakšno dejavnostjo. Po zaključeni gumarski šoli sem se 1966. leta vključil v delo tovarniške folklorne skupine, ki je delovala pod pokroviteljstvom mladinskega komiteja. V tistem obdobju je vodenje skupine prevzel mlad ekonomist Andrej Košič, ki je svoja študijska leta plesal v Folklorni skupini France Marolt. Veliko nam je pripovedoval o delovanju folklornih skupin. Vse to me je zelo pritegnilo, da bi postal aktiven v folklorni skupini. V tistih časih je bila naloga vseh, posebno mladih delavcev, da tovarno čim bolj predstavljamo na vseh področjih. Na prvih vajah je bilo zelo težko, saj nisem vedel nič o plesih niti se v ples do tistega dne še nisem vključeval.

Janja: Kdaj ste prevzeli prvo funkcijo v FS Sava in kakšna funkcija je to bila?

Zvone: Prvo dolžnost sem sprejel na Festivalu bratstva in enotnosti v Subotici, da poiščem najboljšo vino, ki ga bomo pili po kosilu in večerji. Stvar sem vzel zelo resno in prinesel madžarsko vino Horgoški ezerjo. Neverjetno, vsem je bilo všeč. Kmalu sem se pričel vključevati v delo urejanja takrat še skromne garderobe. V 70. letih smo se nekateri plesalci vključili v seminar za vodenje folklorne skupine. Po opravljenem seminarju sem pričel učiti pionirsko skupino na osnovni šoli. To je trajalo kar 15 let. V tem času sem pridobil kar nekaj znanja o učenju folklorne skupine. Bil sem povabljen v Železno Kaplo, da pomagam njihovi skupini. Po štirih letih sva z godcem Branetom Žerjalo sprejela vodenje vaj skupine v Žitari vasi za dobri dve leti. Vsa ta leta pa sem aktivno plesal pri Savi. Sodeloval sem tudi pri vodenju skupine. Kar veliko časa sem porabil za urejanje garderobe in posvetil sem se tudi nabavi novih noš. Pričel sem tudi nadomeščati strokovnega vodjo, predvsem v mlajši skupini. Leta 1985, po odhodu odličnega strokovnega vodje Andreja Košiča, je skupino prevzela odlična plesalka Mateja Jaklin, a je kmalu postajala bolj mamica in tako sem sprejel vodenje Folklorne skupine Sava. Katerokoli delo v skupini sem jemal zelo resno in sem na vsak način želel in deloval tako, da je skupina z delom resno nadaljevala.

Janja: Ali ste se izobraževali tudi na strokovnih folklornih seminarjih in katerih?

Zvone: Po opravljenem prvem seminarju za vodje folklornih skupin sem se vključeval v številne dodatne seminarje, imenovali smo jih nadaljevalni seminar. Izredno kvalitetni so bili seminarji po regijah. Neverjetno so bili bogati in prav ti seminarji so v meni pustili veliko vedenja o folklorni dejavnosti. Večkrat sem bil vključen tudi v seminar, ki je imel značaj lokalnega pomena.

Janja: Ali ste po tem prevzeli kakšno drugo funkcijo v skupini? Kako se je to spreminjalo skozi leta do danes?

Zvone: Tako, kot sem že povedal, sem se najprej vključeval v organizacijsko delo skupine in v nabavo novih noš, saj je bila takratna tovarna Sava izredno razumljiv donator. Povedal sem, da sem učil v Železni Kapli in nato še v Žitari vasi. Nekaj malega sem

pomagal tudi folklorni skupini Veriga v Lescah. Hodil sem učiti v Soro pri Medvodah in 15 let pionirke na šoli v Stražišču. Preizkusil sem se tudi s postavljanjem koreografij tako pri Savi kot v Železni Kapli in Žitari vasi, pa tudi v Sori pri Medvodah.

Janja: Kdaj ste pričeli delovati v naši mednarodni organizaciji ZLTSS in kako? Kako bi opisali svoje delo v ZLTSS?

Zvone: Dobro se še spominjam, ko je savska skupina sprejela vabilo za gostovanje na CIOFF® festivalu. Povabljeni smo bili v Confolens v Francijo in prav zaradi tega so bile priprave malo drugačne kot za neko drugo gostovanje. Od takrat naprej sem bolj in bolj spoznaval, kaj je CIOFF® in kakšen je njegov namen delovanja. Savčani smo se iz leta v leto vključevali v te vrste festivalov. Kmalu po osamosvojitvi Slovenije sem nekaj malega sodeloval pri osnovanju slovenske nacionalne sekcije CIOFF®. Po nekaj letih delovanja te nacionalne sekcije sem sprejel dolžnosti tajnika in blagajnika, kar še danes opravljam.

Janja: Ali ste se udeleževali tudi mednarodnih CIOFF® skupščin, morda tudi sektorskih sestankov?

Zvone: Z veliko treme sem sprejel, da sem bil tudi delegat na nekaterih kongresih svetovnega CIOFF® in večkrat sodeloval na sestankih Srednjeevropskega sektorja CIOFF®. To delo v ZLTSS sem jemal zelo resno in poskušal narediti čim več, saj je vedno šlo za mednarodni ugled Slovenije in slovenske folklorne. Šlo je tudi za to, da bi slovenskim skupinam skušali priboriti čim več gostovanj v tujini. Moram priznati, da to ni prav lahka naloga, ker slovenska folklor ni tako atraktivna kot recimo folklor vzhodnih držav.

Janja: Ali imate kakšne predloge za izboljšanje dela v ZLTSS?

Zvone: Zelo težko je dajati kakršnekoli recepte za izboljšanje dela v ZLTSS. Prvo kot prvo bi morali imeti v članstvu ZLTSS ljudi, ki imajo odgovoren pristop do tega delovanja, saj so seje sedaj večkrat nesklepčne, kar ni odgovorno. Drugič, skupine bi se morale zavedati, da se morajo zelo odgovorno pripraviti za gostovanje, da je njihova predstavitev pestra in zanimiva za publiko ter razumljiva.

Intervju je opravila: mag. Janja Ravnikar, predsednica ZLTSS

Delavnica za orglice trstenke

Po daljšem času je Zveza ljudskih tradicijskih skupin Slovenije ponovno organizirala delavnico za izdelavo ljudskih inštrumentov. Tokrat je bila predvidena izdelava replike haloških orglic trstenk. Izdelavo je vodil dr. Bruno Ravnikar, ki je bil dolga leta predavatelj glasbene akustike na ljubljanski univerzi. Potrebno gradivo je organizator že predhodno pripravil, kar je uspešno pospešilo samo izdelavo. Na razpolago je bila delavnica za tehnični pouk Osnovne šole v Stražišču pri Kranju. Že v dopoldanskem času so bile odrezane in uglašene potrebne cevke ter pritrjene med dve nosilni ploščici in v času opoldanskega odmora se je lepilo lepo strdilo. Tako popoldne ni preostalo drugega kot označiti posamezne cevke in vse skupaj oviti z okrasno volno. Temu je že sledilo poskusno igranje po notah, ki so bile označene z zaporednimi številkami cevčic tako, da so lahko tudi not nevedši udeleženci hitro usvojili tipično dvoglasno igranje. V ta namen je organizator razdelil udeležencem nekaj preprostih notnih primerov za nadaljevanje igranja doma. Ker je preostalo še nekaj časa, so udeleženci pregovorili vodjo delavnice za hitro dodatno izdelavo nunalce (mirliton) in žabice iz jogurtovega lončka, kar bi lahko uporabljali pri delu z otroškimi skupinami.

Poudariti je treba, da je bila udeležba brezplačna, ker je delo pri pripravi in nabavi gradiva prevzela ZLTSS. Moramo dodati, da je akcija v celoti uspela v zadovoljstvo udeležencev in organizatorja.

Tadej Žura

70 let Folklorne skupine Sava

»KOLO – sučemo že 70 let« so naslovili folklorniki Save svoj slavnostni nastop ob visoki obletnici. V njem je bilo več simbolike kot dejanskega plesa v kolu, saj ga Slovenci v primerjavi z južnimi slovanskimi narodi nimamo prav veliko, pa še tega so v Belo krajino prinesli dinarski priseljenci, kot smo lahko prebrali v uvodniku spremnega lista. Res pa je v času skupne države program skupine vseboval tudi plese drugih jugoslovanskih narodov in je bilo kolo v njem pogosta oblika. Srbska kola iz Šumadije so bila celo vključena v sicer slovenski plesni večer, kar smo

razumeli kot upravičenje naslova, a tudi kot nostalgijo za nekdanjimi privlačnimi plesi.

Simbolika naslova je bila poudarjena tudi z vrstnim redom posameznih koreografij ter vokalnih in inštrumentalnih skladb, ki so potekale od vzhoda proti zahodu, od Prekmurja, vzhodne Štajerske (in Šumadije), pa preko Bele krajine do Gorenjske, Posočja in Rezije, torej ne naključno po krogu v desno, ki je smer gibanja dveh najstarejših belokranjskih kol uskoškega izvira. Pri vseh koreografijah slovenskega gradiva so bili vključeni plesi, ki so se ali so se lahko izvajali v sklenjenem krogu, kolanje je v petje uskoških pesmi vključila tudi ženska skupina Dečve. Vse so mizanscensko, plesno in interpretativno ustrezno prikazale izročilo navedenih območij, manj sreče je bilo le pri postavitvi in izvedbi prve rezijanke v plesih iz Posočja. Navdušili sta obe glasbeni skupini – Dečve in Murnovi godci, a še posebej zaključek večera, ki nas je doživelto prestavil v rezijansko plesno zabavo.

Večer, ki ga je spremljala izbrana umetniška beseda Jureta Bohinca in je bil tudi režijsko spretno oblikovan, se je odvijal pod umetniškim vodstvom Tomaža Gantarja. Poleg njega so bili kot avtorji podpisani še mag. Janja Ravnikar, dr. Bruno Ravnikar, mag. Andrej Košič, Brane Žerjal, Tončka Marolt, Barbara Bašar, Janez Kermelj, Mirko Ramovš, Julijan Strajnar in Miha Zupanc.

Skupina je v teku svojega delovanja večkrat prestopala meje tradicionalnega predstavljanja izročila in utirala poti drugačnim pogledom pri njegovem prednašanju. V svojem slavnostnem nastopu ob 70-letnici pa se je vrnila k ustaljenim vzorcem in dokazala, da je zvestoba izpričani podobi plesne dediščine vendarle smiselna in dejavna, ker v nasprotnem primeru to ni več.

Ob zaključku večera sta bili skupini za njeno dolgoletno kulturno poslanstvo podeljeni priznanji CIOFF®¹ in Območne izpostave JSKD Kranj, posamezni člani so glede na dolžino sodelovanja pri skupini dobili bronaste, srebrne in zlate Maroltove značke. Sama skupina pa se je s priznanji oddolžila vsem, ki so skrbeli za njeno umetniško in življenjsko rast v preteklosti in sedanjosti.

Mirko Ramovš, član strokovnega sveta ZLTSS

¹ Op. ur.: Predsednica ZLTSS je skupini ob 70-letnici delovanja podelila priznanje, srebrno mednarodno CIOFF® značko s priznanjem pa za njegovo delo Zvonetu Gantarju.

Uporaba rejevca in podaljšanih nogavic

Folklorne skupine v Sloveniji v zadnjih desetletjih skrbimo za dobro oblačilno podobo, saj so nas dobro usmerjali strokovnjaki, kot so med drugimi dr. Bojan Knific, Ljuba Vrtovec Pribac, mag. Tadeja Pance in Jožica Šmid. A pri nekaterih skupinah z ustreznimi, če že ne odličnimi oblekami in obuvali me je pri občudovanju oblačil plesalk na odru zmotila ugotovitev, da se ji ob njenem vrtenju na robu odra vidi do spodnjih hlač. Na narodno zabavni prireditvi, ko so ob ansamblu nastopili še trije folklorni pari in plesali vrtenico, so celo nemški moški stavili, ali pleše plesalka z rdečimi ali s črnimi tangicami. Na letošnjem Maroltovem srečanju v Žalcu smo pri nekaterih skupinah tudi v posnetku lahko opazili uporabo rejevca kot tudi skupino brez uporabe rejevca ali daljših nogavic, kjer se je videlo kar nekaj »kože nad kolenom« plesalke.

Ko smo pripravljali oblačilno podobo folklorne skupine iz začetka 19. stoletja, smo želeli to goloto pod poštrkano 'untarico' odpraviti z 'malo untarico' – rejevcem. Naleteli pa smo na podatek, da je še v prejšnjem stoletju nek nogavičar v okolici Kranja »Rožankam« izdelal zelo visoke nadkolenke. Biti smo morali zelo vztrajni, da smo prepričali sicer drugega izdelovalca nogavic, da je izdelal nadkolenke in zelo visoke nogavice, ki pokrijejo celo okončino. Zato vam posredujem tudi kontakt – Luka Kepic, Pletilstvo Jakopina Britof 345, Britof pri Kranju. Tako lahko celostno izboljšamo izgled folklorne skupine med izvajanjem vrtenic na gledaliških odrih. S tem bomo dodali majhen, a ustrezen in potreben dodatek oblačilni podobi folklorne skupine.

Aleksander Sašo Zupan, strokovni vodja FS Šenčur

AFS Ozara Kranj v Ukrajini

Slovensko kulturo – ples, petje, glasbo, oblačila, običaje – smo v sredini meseca avgusta ponesli v vzhodni del naše celine – v Ukrajino, natančneje v zahodno mesto te največje evropske države, v Lviv. V Lvivu, mednarodno Lvov, je od 21. do 25. avgusta potekal mednarodni folklorni festival Etnovyr. Na pot smo se z avtobusom

odpravili dva dni pred samim začetkom festivala, saj smo se na poti ustavili v Auschwitzu in nato obiskali mesto Krakov ter tam tudi prenočili. Na cilj smo prispeli v popoldanskih urah tretji dan našega potovanja. Za teden dni smo se nastanili v dijaškem domu, nekaj kilometrov iz središča mesta. Ob prihodu smo se takoj razporedili po sobah. Razdeljeni smo bili v tri sobe. Večina moškega dela plesalcev je bivala v drugem nadstropju, preostali del pa je bil nastanjen čisto na drugem koncu, na vrhu doma, v šestem nadstropju. Kopalnice in stranišča so bili nasproti sob. Že ob samem prihodu nismo začutili pretirane gostoljubnosti, saj nismo bili deležni niti najmanjše dobrodošlice tako s strani koordinatorjev v domu kot tudi ne s strani vodičev oz. organizatorjev festivala.

Lvov oziroma lokalno Lviv je mesto v zahodnem delu Ukrajine, ki se ponaša s prijetno klimo – ni ne prevroče ne preveč mrzlo. Samo mesto se lahko pohvali z mestnimi boljšjaki, razglednim stolpom, avtentičnim srednjeveškim lokalom, pristnim prebivalstvom ter bogato kulturo. Mesto smo obiskali ravno v času, ko so praznovali državni praznik, ukrajinsko neodvisnost, tako da smo imeli priložnost začutiti bogato zavednost tamkajšnjih prebivalcev. Dekleta so na glavah nosila venčke z rožami, tako ženski kot tudi moški del prebivalstva pa je bil oblečen v majice z njihovimi tradicionalnimi motivi. Cene na tržnicah, v barih in trgovinah so smešno nizke.

Bivanje v dijaškem domu je bilo vse prej tako, kot smo ga bili vajeni od prejšnjih turnej. Za zajtrk in večerjo nas je postregla čemerna gospodinja, ki nam je odmerila strogo določeno skromno količino hrane. Od 11. ure zvečer je bila zapovedana stroga tišina, kljub bivanju še dveh drugih folklornih skupin, Litve in Poljske, pa nismo imeli organiziranega niti enega skupnega oz. spoznavnega večera. Žal v celem tednu nismo okusili niti ene tradicionalne jedi, zato smo gurmansko žilico morali potešiti kar sami, v lastni režiji.

Festival, ki smo se ga udeležili, je imel en in edini oder v središču mesta, na mestnem trgu, kjer so se odvijali vsi nastopi tekom petdnevnega festivala. Samo vzdušje na festivalu je bilo odlično, bili smo deleži močnih aplavzov, povorko pa je spremljalo ogromno ljudi. Vsi so se z nami hoteli fotografirati, imeli smo tri intervjuje, nastopili pa smo tudi v jutranjem programu na lokalni televiziji.

Nastopili smo trikrat, kot že rečeno vedno na istem odru, zato smo morali našo skupino in slovensko kulturo predstaviti s kar se je le dalo različnimi plesi, postavitvami in oblačilnimi kombinacijami. Trije nastopi v petih dneh bivanja v Lvivu res niso predstavljali natrpanega urnika, a smo bili kljub vsemu v stalni naglici. Domače nam je postalo lovljenje terminov, saj je imela naša vodička žal zelo malo informacij o festivalu. Bila je seznanjena z uro in lokacijo, a neke celostne, širše slike samega festivala ni imela. Kljub strogi tišini in zaklenjenemu dijaškemu domu po 11. uri zvečer se je naš dan začel zelo pozno, z bornim zajtrkom ob 9.30. uri, nato pa smo se s tramvajem, ki je bil 20 minut hoda oddaljen od naše nastanitve, odpeljali v mesto, kjer so imeli fantje vsak dan vaje za zaključni, tradicionalni ples Arcan. Po vaji je bilo vedno poskrbljeno, da smo na odru lahko izvedli generalko za večerne nastope. Nato smo odhiteli na drugo stran mesta na kosilo, katerega smo jedli v dveh skupinah, kasneje pa odšli čez mesto nazaj na tramvaj do dijaškega doma. Tam so se po navadi dekleta v naglici uredile – se naličile in si naredile frizure, pobrali smo vse noše, nato pa z avtobusom odšli nazaj do centra, kjer nas je ob 19. uri čakal večerni nastop. Po nastopu smo se v majhnem šotoru s še vsaj eno skupino preoblekli ter odšli proti dijaškemu domu, kjer nas je čakala rižota z zeljnato solato – naša večerja. Na večer našega prihoda po uvodnem sestanku mentorjev je godčevski del skupine izvedel, da jih že naslednji dan čaka samostojni celourni koncert, ki naj bi predstavljal neke vrste tekmovanje med instrumentalnimi skupinami. Ker se je nastop odvijal na drugi lokaciji vzporedno z glavnim koncertom, je bil nastop razumljivo skromno obiskan.

Festival v Ukrajini nam žal ni omogočil kakšnih novih poznanstev. Zelo smo pogrešali druženja v obliki organiziranih zabav, kakršne so po navadi na večjih festivalih. Obljubljen nam je bil organiziran izlet, a so nam tudi tega prestavili, zato smo se odločili in ga odpovedali ter sami v lastni režiji odšli do jezera izven mesta in tam preživeli prijetno popoldne v objemu narave. Festival v Ukrajini je bila zanimiva izkušnja, kljub pomanjkljivostim v organizaciji in izvedbi pa smo se imeli v tednu dni priložnost še bolj povezati med seboj kot skupina.

Marcela Krt

Poročilo z 49. svetovnega kongresa CIOFF®

49. svetovni kongres CIOFF® je potekal 25. 10. – 4. 11. 2019 v Santiagu de Chile. V Čilu so se le nekaj dni pred začetkom kongresa pričele množične demonstracije. Organizatorji so morali vložiti veliko navora, da so v zadnjem trenutku premestili celotno dogajanje iz centra glavnega mesta v bližnjo sos(es)ko. Kongres je bil kljub temu odlično izpeljan, z dodatnim nabojem pozitivne energije in hvaležnosti udeležencev. Kongresa sem se kot slovenska nacionalna delegatka udeležila Mateja Slovenc.

Letošnje zasedanje je minilo v znamenju priprav na leto 2020, ko se bo do za CIOFF® odvili trije ključni dogodki. Od 18. 7. do 1. 8. bo v Republiki Baškortostan v Rusiji potekala 6. Folkloriada. Udeležilo se je bo več kot 80 folklornih skupin z vsega sveta, kar bo z naskokom največji tovrstni dogodek v zgodovini CIOFF®. V francoskem kraju Confolens, kjer je bil leta 1970 ustanovljen CIOFF®, se bo odvilo praznovanje ob 50. obletnici organizacije. Jubilejni 50. kongres CIOFF® bo oktobra v Budimpešti na Madžarskem. Za namen obogatitve naštetih velikih dogodkov različne komisije in odbori v sodelovanju z nacionalnimi sekcijami pripravljajo vrsto dogodkov, med drugim razstavo mask, prikaze nesnovne kulturne dediščine in mladinske delavnice.

Na kongresu smo v okviru Kulturne konference in nastopov domačih folklornih skupin spoznavali čilsko glasbeno in plesno kulturno dediščino ter način življenja Mapučev, tamkajšnjega staroselskega ljudstva. Magdalena Tovornik, predstavnica CIOFF® v Unescu, je vodila Odprti forum o nevladnih organizacijah, kjer so bile predstavljene splošne, domače in druge dobre prakse. Znotraj organizacije CIOFF® je Centralno-severni evropski sektor, katerega del je tudi ZLTSS, izjemno aktiven. Susanne Kramer iz Luksemburga je po združitvi Severno- in centralno-evropskega sektorja, (p)ostala predsednica sektorja. Estonka Monika Tomingas je bila izvoljena za predsednico Kulturne komisije, kjer je nasledila Beatriz Sangoy iz Argentine. Olgo Maloney iz Velike Britanije smo ponovno izvolili za generalno sekretarko, prav tako pa je nov mandat predstavnice CIOFF® v Unescu nastopila gospa Tovornik; z njeno pomočjo je CIOFF® v Unescu postal cenjena mednarodna organizacija. Naslednje leto se obetajo tudi volitve predsednika. Kot je bilo čutiti v Čilu, bo naslednje leto odločilno za razmislek o pomenu in namenu pomembne in velike mednarodne organizacije, ki že skoraj 50 let omogoča mreženje kvalitetnih folklornih festivalov in skupin po vsem svetu.

Mateja Slovenc, predstavnica Aktiva mladih

Prva desetletka Folklorne skupine Šenčur

Življenje je polno prav nenavadnih in neponovljivih slučajev. Tako se je zgodilo, da je Sašu Zupanu, danes že rutiniranemu vodji FS Šenčur, ob samem začetku delovanja omenjene skupine umrl oče. Dovolj dolgo že delam v folklorni dejavnosti, da lahko predvidevam, kaj bi se v tistem najobčutljivejšem obdobju za Saša lahko zgodilo s skupino. Zato sem bil takoj pripravljen in počaščen z vabilom, da krajši čas pomagam pri delu skupine. Še danes občutim veliko zadovoljstvo, da je skupina 'splavala' tudi ob mojem krajšem sodelovanju na njihovih vajah. Ob tem sem imel priliko dokaj dobro spoznati duha skupine. Spomin mi uhaja še k drugemu nenavadnemu dogodku, ki je povezan z rojstvom šenčurske folklorne skupine. V mislih imam stavo med takratnima županoma Šenčurja in Naklega, g. Kozeljem in g. Štularjem. Predmet stave je bil za slovenske razmere malce nenavaden: izziv županov, da v vsaki od obeh občin izpopolnijo strukturo svoje kulturne ponudbe, in sicer da v Naklem ustanovijo pihalno godbo, v Šenčurju pa folklorno skupino. Stavo seveda dobi župan, ki mu bo to uspelo prvemu. Nadaljevanje dogodkov kaže, da ima Šenčur ob že prej delujoči pihalni godbi za seboj tudi 10 let uspešnega delovanja svoje folklorne skupine, kar pomeni, da je stavo dobil bivši župan Šenčurja g. Kozelj.

V skoraj 50 letih skupnega dela z obema protagonistoma skupine, Sašom in Špelo, sem dovolj dobro spoznal oba in jima ob 10-letnici obstoja in delovanja FS Šenčur lahko samo iskreno čestitam. Ni malo skupin, ki bi pri skoraj 300 odraslih folklornih reproduktivnih skupinah z dokaj utečenimi in prilagojenimi programi še vedno našle svoj obraz, kar velja tudi za starostni strukturi članov dovolj dobro prilagojeno programsko usmeritev, ki ne stremi k »požiranju mečev«, ampak išče svojo pot. Ob skrbno uigranem pevskem ansamblu, katerega člani so skoraj v vseh primerih tudi plesalci v plesih, ki so jim tehnično v celoti dorasli s svojimi kapacitetami, so našli svoji filozofiji lastno prilagojeno pot razvoja in dela. Solidna glasbena podlaga, tudi in predvsem z iskanjem programa, ki bi bil čim bolj prilagojen plesalkam in plesalcem, jim je lahko tudi v naprej porok nadaljnje rasti kvalitetne reprodukcije zamišljenega. Posebno omembo pa vsekakor zaslužijo kostumi, tako v pogledu izvirnosti, skrbnega izbora materialov in modelov kot tudi v pogledu kvalitete izdelave. Ob sicer dokaj usklajeni pozornosti vsem elementom plesa, petja, običajev in oblačil skrb, ki jo kažejo kostumi, vsekakor izstopa. Na obletnici je skupina pokazala vse svoje priredbe

plesov, pesmi in običajev, nekaj tudi v prikazu posnetkov preteklih nastopov na platnu. Oceno izvedbe pestrega in lepo usklajenega programa prepuščam protagonistoma skupine. Sam si bom dovolil posebej pohvaliti njuno izvedbo znane priredbe Tončke Marolt 'ta potrkane'. Prepričan ostajam v njuno skrbnost, strokovnost in ostale potrebne veščine za nadaljnjo kvalitetno rast skupine, zato voščim vsem članom skupine še mnogo podobnih, pa tudi lepših in odmevnejših uspehov, kot je bil njihov slavnostni večer ob 10. obletnici delovanja.

mag. Andrej Košič

Kresovci na Madeiri

Člani vodilne skupine FD Kres smo 13. 8. – 21. 8. 2019 gostovali na mednarodnem folklornem festivalu Funchal Folk – Arraial do Mundo na portugalskem otoku Madeira. Skupaj s folklorniki iz Italije, Kolumbije, Paragvaja, Rusije, Slovaške, Španije in (celinske) Portugalske smo se predstavili na omenjenem festivalu v glavnem mestu Funchal ter na okoliških festivalih, ki so vzporedno potekali v različnih mestih po otoku. Portugalskemu občinstvu smo se predstavili s plesi dolenjske in štajerske regije ter navdušili s pozitivno energijo, dobro voljo, igrivostjo in ljubeznijo do naše kulturne zapuščine. Pa tudi mi nismo ostali ravnodušni, saj nas je otok Cristiana RONALDA navdušil in očaral s prelepo in razgibano naravo, dobro kulinariko ter pestro kulturno zapuščino.

Festival je bil solidno zasnovan, a so imeli organizatorji na začetku nekaj logističnih težav. Na podlagi njihovega pojasnila naj bi prišlo do nesoglasji z lokalno oblastjo, kar je za nas pomenilo nekoliko daljše čakanje na prevoz (za vse skupine so imeli le dva avtobusa) in še nekaj manjših nevšečnosti, a smo tekom festivala vse prepreke rešili. Kar se tiče nastanitve in hrane ter pijače večjih pripomb nimamo. Prenočišče smo imeli v eni izmed osnovnih šol, za vodo pred, med in po nastopih je bilo poskrbljeno, hrana je bila okusna, vendar nekoliko enolična. Smo pa imeli zaradi nerazumevanja angleščine nekaterih od organizatorjev kar velik nesporazum glede zajtrka in njegove količine. Sicer je bil festival pester in zanimiv, hkrati pa nam je dopuščal dovolj časa za raziskovanje otoka ter tkanje novih in pristnih prijateljskih vezi.

Klara Golić

AFS Študent Maribor za koledar 2020 na Triglavu

KUD-ovci že 9. leto zapored ob koncu leta izdajamo svoj koledar. Slednjega vsako leto povezuje drugačna rdeča nit. Pred tremi leti smo za potrebe koledarja 2017 »odvrgli oblačila« in tako precej drzno pozirali v kombinacijah različnih folklornih dodatkov. Bili smo drzni ter malce provokativni, a vse z namenom, da izdamo čim bolj atraktiven koledar, ki bo pritegnil tudi zanimanje »nefolklornikov«. Z istim namenom nadaljujemo tudi letos, ko s projektom *Koledar AFS Študent 2020* spoznavamo lepote Slovenije in se z ustrezno kostumsko podobo postavljamo pred objektiv na nadvse zanimivih in prepoznavnih krajih, biserih Slovenije. Zadali smo si kar 30 različnih lokacij Slovenije, med drugim tudi Soline, Dolino reke Soče, Mlin na Muri, Svečino, Goriška Brda, Črno jezero na Pohorju, Veliko planino in mnoge druge. Na fotografiranjih je do sedaj sodelovalo okoli 50 folklornikov, ki so se oblekli v folklorne kostume različnih pokrajin: Prekmurja, Goriškega, Prlekije, Dolenjske, Bele krajine, Primorske, Štajerske, Gorenjske, Koroške in Zgornje Savinjske.

Naravne in kulturne znamenitosti Slovenije ter folklorniki z značilnimi kostumi za posamezno slovensko pokrajino bodo torej osrednja tema letošnjega koledarja. Torej gotovo ne sme manjkati Triglav, ki kot najvišji vrh Slovenije ni le pomembna naravna znamenitost, temveč predstavlja tudi narodni simbol. Odprava na 'streho' Slovenije je potekala 7. in 8. avgusta 2019, ko se je skupina šestih plesalcev AFS Študent v spremstvu dveh gorskih vodnikov in fotografinke Sare Vinkovič povzpela na Triglav in tam pred Aljaževim stolpom izvedla fotografiranje v folklornih kostumih. Vzpon na Triglav ni zahteval le dobre fizične pripravljenosti, temveč tudi dobro voljo in pripadnost skupini. V tem obdobju obeležuje AFS Študent 55. letno tradicijo in radosti ter zagnanosti med člani ne manjka. Odprava je trajala dva dni, saj smo drugi dan obiskali še Bled in se tudi tam v gorenjskih kostumih postavili pred objektiv. Raznolike lokacije, številni folklorniki, pisani kostumi in dovršene fotografije izpod rok fotografinke Sare Vinkovič bodo prispevali k edinstveni podobi koledarja. Izkupiček denarja, ki ga bomo uspeli pridobiti s prodajo koledarjev v mesecu novembru, decembru in januarju, bo namenjen nakupu novih kostumov oz. popravilu obstoječih. V organizaciji folklorne skupine, sploh v takem obsegu celotnega projekta fotografiranj za društveni koledar, je to prva znana realizirana ideja in odprava na vrh Slovenije, zato smo vsake podpore projekta nadvse veseli.

Sašo Kodrič in Katarina Barbara Fras

Razstava ljudskih glasbil različnih narodov

Eden izmed boljših projektov CIOFF® mladi je razstava ljudskih glasbil različnih narodov, ki so jo pripravili s pomočjo nacionalnih sekcij CIOFF®, tudi naše. Ponekod po svetu je ta razstava že potekala. Zaradi njene zanimivosti smo se povezali s predsednikom CIOFF® mladi iz Turčije, ki nam je na našo prošnjo poslal omenjeno razstavo v elektronski obliki. Gre za različna ljudska glasbila iz 27 držav, pri čemer vsakemu glasbilo poleg njegove fotografije pripada tudi njen trojezični opis v uradnih jezikih CIOFF®, torej v angleščini, francoščini in španščini. Ena datoteka pripada kratkemu trojezičnemu opisu samega CIOFF®. Datoteke so pripravljene za print npr. za panoje in so v jpeg obliki. Februarja 2019 smo našim članom brezplačno ponudili to razstavo, seveda je bil print in prevod v slovenščino njihov strošek. Poznejša verzija je vsebovala tudi državne zastave sodelujočih glasbil. Na koncu sta bila sposobna razstavo do konca speljati organizatorja Mednarodnega folklornega festivala od Celja do Žalca in Dnevo narodnih noš in oblačilne dediščine Kamnik. Razstava, s katere lahko vidite utrinek na zadnji strani Biltena, je v okviru 49. Dnevo narodnih noš in oblačilne dediščine v Kamniku potekala med 23. 8. in 20. 9. 2019 in se je je udeležilo približno 100 oseb dnevno. Namen razstave je bil predstaviti kulturno raznolikost med narodi. Organizatorji Festivala od Celja do Žalca so predstavljeno razstavo grafično še dodatno nadgradili in jo organizirali pod naslovom *Ljudska glasbila sveta* tako v Glasbeni šoli Risto Savin v Žalcu (31. 8. – 11. 9. 2019) kot v Medobčinski splošni knjižnici Žalec (11. 9. – 25. 9. 2019) in v Muzeju novejši zgodovine v Celju (3. 9. – 18. 9. 2019). Približno 100 otrok in njihovih staršev se je dnevno izmenjalo v glasbeni šoli, razstava je bila vključena tudi v predstavitev s strokovnim vodstvom učiteljev, kjer je sodelovalo 450 poslušalcev. V atriju žalske knjižnice je bila razstava del knjižnične dejavnosti, kar je pomenilo približno 150 obiskovalcev dnevno. V muzeju se je dnevno zvrstilo približno 560 obiskovalcev. V letu 2020 pripravlja razstavo tudi FS Karavanke iz Tržiča. V tem kontekstu so jim na našo posredovanje organizatorji festivala Od Celja do Žalca prijazno odstopili slovenski prevod razstave, ki so ga pripravili sami, s čimer so pokazali hvaležnost, da je CIOFF® mladi podatke pripravil in jih nacionalnim sekcijam CIOFF® posredoval brezplačno. Lahko rečemo, da je duh folklorne dobra utež sodobnemu kapitalizmu.

mag. Janja Ravnikar, predsednica ZLTSS

Dobitnik srebrne CIOFF® značke Zvone Gantar (foto: dr. Bruno Ravnikar)

Razstava ljudskih glasbil sveta v Kamniku (foto: Klemen Brumec)